

Hva vil statlig idrettspolitik og idrettsbevegelsen med de unge - og hva vil de unge selv?
Litteraturhuset i Oslo, 25. oktober, 2017
Reidar Säfvenbom

NIH

Seksjon for kroppsøving og pedagogikk
NORGES IDRETTSHØGSKOLE

Hvilket formål skal idretten tjene?

- 1861: Centralforeningen for Udbredelse af Legemsøvelser og Vaabenbrug
- 1893: Centralforeningen for Udbredelse af Idræt
- 1910: Norges Riksforbund for Idræt
- 1919. Norges Landsforbund for Idræt
- Styrke forsvarsevnen
- Alltid en (u)balanse mellom "det nyttige og det nasjonale på den ene siden og en mer åpen og internasjonal idrettstilnærming på den andre" (Goksøyr, 2008:65)
- Hvilket formål skal idretten tjene?
 - Helse og sunnhet
 - Kappestrid

Skal norsk idrettspolitikkk sørge for at barn og unge lærer

- å gå på ski ?

- å like å gå på ski ?

- å gå raskere på ski enn andre?

Hva vil statlig idrettspolitikk og idrettsbevegelsen med de unge - og hva vil de unge selv?

- Hva vil idrettsbevegelsen?
- Hva vil idrettspolitikere?
- Hva sier forskningen?
- Hva vil de unge selv i oktober, 2017?

Hva vil idrettsbevegelsen?

Idrettsglede for alle !!!

- *NIFs visjon er "idrettsglede for alle".*
- **Formål:** *NIF skal arbeide for at alle mennesker gis mulighet til å utøve idrett ut fra sine ønsker og behov, og uten å bli utsatt for usaklig og uforholdsmessig forskjellsbehandling.*
- **Organisasjonen skal være en positiv verdiskaper for individ og samfunn og dermed styrke sin posisjon som folkebevegelse og drivkraft i samfunnet.**
- *Organisasjonens arbeid skal preges av frivillighet, demokrati, lojalitet og likeverd.*
- *All idrettslig aktivitet skal bygge på grunnverdier som idrettsglede, fellesskap, helse og ærlighet.»*

<https://www.idrettsforbundet.no/om-nif/om-norges-idrettsforbund/>

Seksjon for kroppsøving og pedagogikk
NORGES IDRETTSHØGSKOLE

Idrettsglede for alle !!!

- **Formål: NIF skal arbeide for at alle mennesker gis mulighet til å utøve idrett ut fra sine ønsker og behov**
- **Organisasjonen skal være en positiv verdiskaper for individ og samfunn og dermed styrke sin posisjon som folkebevegelse og drivkraft i samfunnet.**

<https://www.idrettsforbundet.no/om-nif/om-norges-idrettsforbund/>

Seksjon for kroppsøving og pedagogikk
NORGES IDRETTSHØGSKOLE

Idrettens idrettspolitiske dokument

- Idrettspolitisk dokument er en plan for hele den organiserte idretten i Norge. Den skal være styrende for hele norsk idrett i perioden mellom hvert idrettsting.
- Her synliggjøres norsk idretts visjon, formål og virksomhetsidé og overordnede ambisjoner i en programerklæring.
- I dokumentet angis noen overordnede resultatmål for utviklingen av den idrettslige aktiviteten, samt en rekke føringer for organisasjonsarbeidet.

- Siden 2007 er det utviklet tre idrettspolitiske dokumenter:
 - **"En åpen og inkluderende idrett" (2007 – 2011)**
 - **"Idrettsglede for alle" (2011 – 2015)**
 - **"Idrettsglede for alle" (2015 – 2019).**

Idrettsglede for alle (2015 – 2019)

- *Organisasjonens virksomhet er bygget opp rundt de kjerneprosessene som bidrar til at norsk idrett leverer et aktivitetstilbud til medlemmene i tråd med sitt formål:*

Rekruttere **ivareta og utvikle** **prestere.**

- *Med «**rekruttere**» mener vi økning i antall personer som blir medlem*
- *Med «**ivareta og utvikle**» mener vi organisasjonens oppfølging av medlemmene gjennom deres ulike livsfaser og aktivitetsvalg.*
- *Med «**prestere**» mener vi organisasjonens **samlede tilrettelegging for prestasjoner på et høyt idrettslig nivå med tanke på toppidrett og internasjonale prestasjoner.***

Skal "forhindre frafall og styrke den enkeltes valgfrihet"

Tidligere idrettspresident på NIH før idrettstinget i 2015

- 3 milliarder +
- Lei av kritikk
-
- Kan ikke kontrollere hva som foregår i det enkelte idrettslag
- Kontroll og kritikk fører til at de frivillige "går hjem"

- NIF vil ha kontroll over aktivitet og arrangementer som tilbys av andre aktører

Tidligere idrettspresident Børre Rognlien

"styrke sin posisjon" som folkebevegelse og drivkraft i samfunnet"

Hva vil idrettspolitikerne i Kulturdepartementet?

Hva vil idrettspolitikerne i KD?

- *St. meld. Nr. 14* (1999-2000) om "Idrettlivet i endring"
- *St.meld. Nr. 39* (2006 – 2007) om "Frivillighet for alle"
- *St. meld. Nr. 26* (2011-2012) om "Den norske idrettsmodellen"

St. meld. Nr. 14 (1999-2000) om "Idrettslivet i endring"

- Begrepet "egenorganisert idrett" eller "egenorganisert fysisk aktivitet" kom for alvor inn i statlige idrettspolitiske dokumenter gjennom *St. meld. Nr. 14 (1999-2000) om "Idrettslivet i endring"*.
- I denne meldingen uttrykkes det eksplisitt at
det ikke er alle som finner et tilfredsstillende aktivitetstilbud innenfor den organiserte idretten, og mange velger derfor å drive fysisk aktivitet i egenorganiserte former. Regjeringen anser det derfor som viktig at statlige midler til idrettsformål også bidrar til å sikre muligheten for egenorganisert fysisk aktivitet for befolkningen (s. 5).

St.meld. Nr. 39 (2006 – 2007) om "Frivillighet for alle"

- *St.meld. Nr. 39 (2006 – 2007) om "Frivillighet for alle"* understreker at "statens oppgave er først og fremst å sørge for best mulig rammevilkår for den frivillige medlemsbaserte idretten og å legge til rette for egenorganisert fysisk aktivitet og trening (s.112).
- tilgjengelighet til anlegg er viktig, ikke bare for organisert aktivitet, men også for å stimulere til egenorganisert aktivitet. (s. 113).

St. meld. Nr. 26 (2011-2012) om "Den norske idrettsmodellen"

- Meldingen antyder at frafallet fra den organiserte idretten fortsatt indikerer at flere unge går fra organisert aktivitet i idrettslag til egenorganisert idrett utenfor idrettsbevegelsen.
- I meldingen heter det at **dersom dette er riktig så representerer det en utfordring for idretten og for en statlig idrettspolitik som tar utgangspunkt i at det har en merverdi for barn og ungdom å utøve idrettsaktivitet innenfor rammene av et frivillig, sosialt fellesskap.**
- Meldingen levner ingen tvil om at "frivillige sosiale fellesskap" utenfor idrettsbevegelsen ikke er spesielt ønskelig.

Hva sier forskningen?

Hva sier forskningen?

- norsk idrettspolitikkk legger opp til en "one size fits all" virksomhet som ikke fungerer.
- norsk idrettspolitikkk kan bidra til sosial ulikhet.
- dersom Norge skal lykkes med å få flere glade barn og unge i bevegelse så må det må etableres alternative kanaler av tilbud utenom den organiserte idretten.
- for å oppnå et likeverdig og rettferdig tilbud for alle må nye finansieringsordninger opprettes.

Skille, E.Å. & Säfvenbom, R (2011). Sport policy in Norway.
International Journal of Sport Policy and Politics, 3(2) 289-299

Hva sier forskningen?

- norsk idrett evner ikke å innfri sine egne løfter
- barn og unge er taperne i et spill om makt.
- kritisk til om norsk idrett som selvutnevnt hegemonisk ambassadør for barn og unge er i stand til å håndtere de raske endringene i dagens bevegelseskultur.

Skirstad, B., Waddington, I. & Säfvenbom, R. (2012).
Issues and problems in organization of children's sport: a case study of Norway.
European Physical Education Review, 18(3) 309–321

Hva sier forskningen?

- et misforhold mellom idealene og hva som skjer i virkeligheten
- den norske idrettsmodellen er i utakt med tiden
- en overlevning fra fortiden og bygget på myter som står for fall.
- det som rett etter siste verdenskrig var en radikal og framtidsrettet politikk er nå blitt en tilbakeskuende og konserverende politikk til beste for én interesseorganisasjon

Rafoss, K. & Tangen, J.O. (2017) Den norske idrettsmodellen – i utakt med tiden?
Norsk sosiologisk tidsskrift, 1(2), 152- 170.

Hva sier forskningen?

- Ungdom i Norge opplever organisert ungdomsidrett som inkluderende i den forstand at alle i prinsippet kan delta
- Idretten er samtidig mer elitistisk og ekskluderende enn skolen.
- elitismen som oppstår i kjølvannet av det olympiske mottoet "høyere, sterkere, lengre" er hovedårsaken til at ungdom velger bort den organiserte idretten.
- det er langt mellom honnørordene i idrettens idrettspolitiske dokumenter og det ungdommene rapporterer av erfaringer.
- at norsk idrett gjør mye bra for mange unge og at norsk idrett fortsatt må ivareta det arbeidet de kan best.
- I lojalitet med idrettens viktigste målgruppe bør det umiddelbart åpnes for en bred debatt om hvordan fysisk aktivitet som et politisk gode skal fordeles blant barn og unge.

Säfvenbom, R., Geldof, J. & Haugen, T. (2014). Sports clubs as accessible developmental assets for all? Adolescents' assessment of egalitarianism vs. elitism in school and sports. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 6(3) 443 – 457

2017 – et historisk idrettspolitisk år

- Kulturminister Linda Hofstad Helleland har ikke bare forlangt mer åpenhet om økonomi og prioriteringer i NIF
- Ny tilskuddsordning for nyskapende aktivitetsarenaer
 - <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/idrettsanlegg/tilskudd-til-nyskapende-aktivitetsarenaer/id2556124/>
- Tilskudd til etablering og drift av et ressurscenter for egenorganisert idrett
 - <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/utlysning-tilskudd-til-etablering-og-drift-av-et-ressurscenter-for-egenorganisert-idrett/id2569784/>

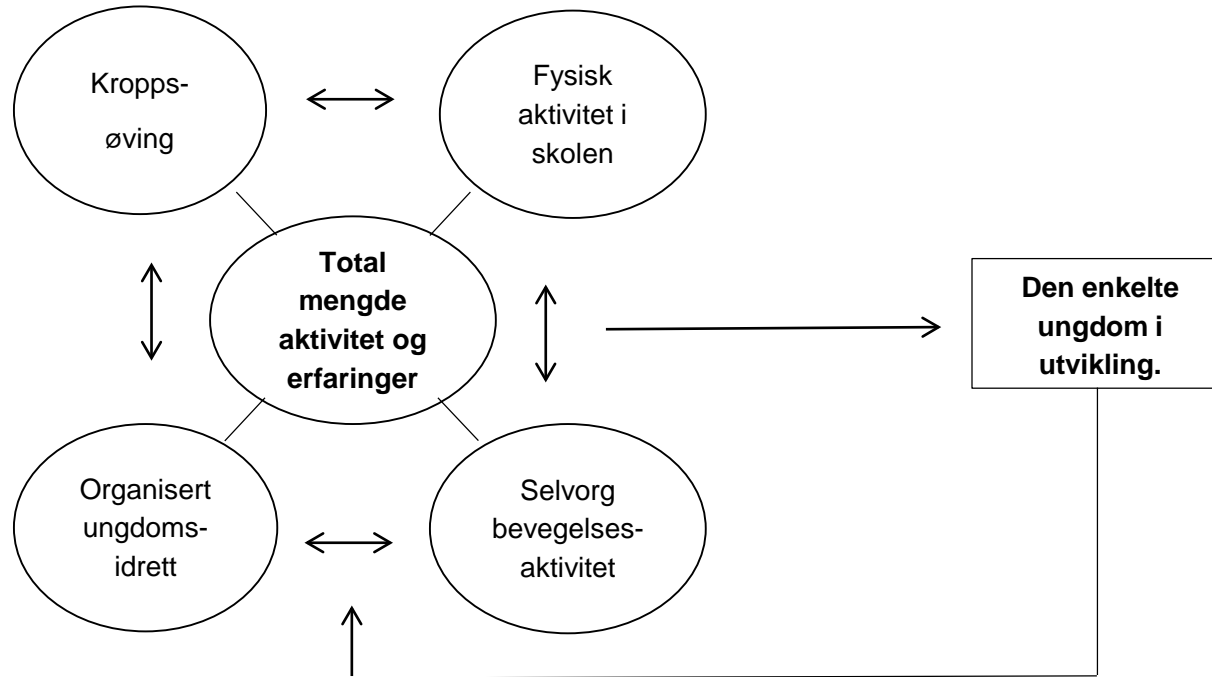
Tilbud og tilrettelegging for kroppslig aktivitet er et gode

- Politikk handler om fordeling av goder
- Tilbud og tilrettelegging for kroppslig aktivitet er et gode
- Dette godet må fordeles likt / rettferdig slik **at alle barn og unge** har en reell tilgang til godene.

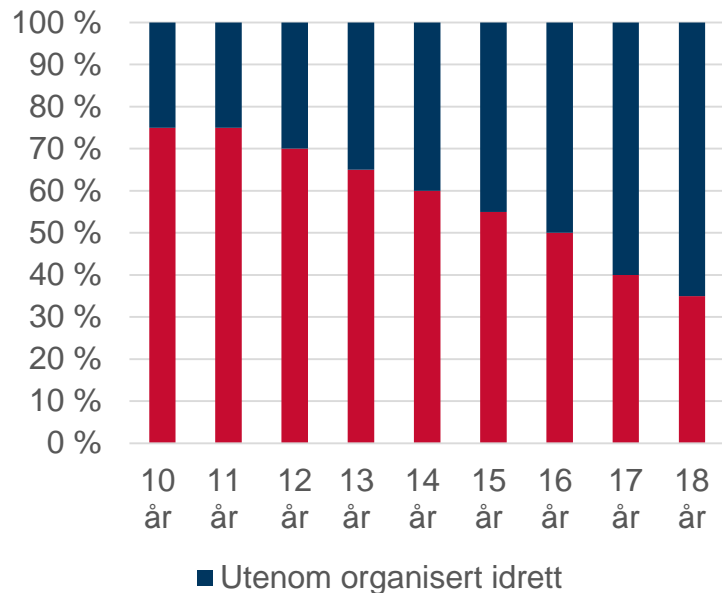

Hvordan legger til rette for bevegelsesaktivitet?

Hvordan bygger vi forskalinger som støtter varig aktiv glede i bevegelse – og et godt liv?

200.000 barn og unge i alderen 10 – 18 år står utenfor den organiserte idretten.

- Hvis det investeres flere hundre millioner i oppvekstnettverket til de som er innenfor - og lite eller ingen ting til de som står utenfor så gjenspeiler det en usosial fordeling av et viktig gode.
- Hvordan kan vi støtte de som står utenfor?
 - Utenfor pga relasjonell mismatch.
 - De som står utenfor er trolig mindre ensartet enn de som er innenfor.
 - Å nå fram til mange av disse forutsetter **kunnskap om ungdomskulturer** og **kunnskap om ikke-tradisjonelle aktiviteter**
- Samfunnsøkonomisk er det mye å hente – og det er mulig

En størrelse passer sjelden alle

Idrettstilbudet skal fungere som en "utviklingsressurs" (developmental asset) for barn og unge

For at tilbudet skal fungere som en ekstern utviklingsressurs må den matche de interne utviklingsressursene (kapitalen) hos den unge

↔
"Goodnes of fit"?

"One size doesn't fit all"

(Säfvenbom, Geldof & Haugen, 2014).

Norsk idrettspolitikk er på vei fra å "inkludere" til å "optimalisere"

Hvis vi aksepterer at det er mangfold blant unge må vi ha et mangfold i tilbudet.

Selvorganisering gjennom semi-organisering

- For mange unge er det like vanskelig å oppsøke eksisterende selvorganiserte grupper som det er å oppsøke tradisjonell idrett.
- Mange vil ha behov for en viss semi-organisering på for eksempel Fritidsklubben
- Et ressurscenter for egenorganisert aktivitet med utstyr og riktige voksne kan utvikle autonome selvorganiserte

Hvordan kan "Aktiv Ung" utnytte den nye idrettspolitiske vinden?

- Bruk den nye "tilskuddsordningen for nyskapende aktivitetsarenaer"
- Bruk "ressurssenteret for egenorganisert aktivitet" når det er på plass

Nasjonal kompetansetjeneste
for barn og unge med
funksjonsnedsettelse

Seksjon for kroppsøving og pedagogikk
NORGES IDRETTSHØGSKOLE

Spørsmål?

